Versterking van de lokale democratie

Commissie Binnenlands Bestuur
29 november 2022

Inleidend

- Belang van een sterke gemeenteraad / deskundige en gemotiveerde raadsleden
- Maar: rol van gemeenteraad en raadsleden onder druk
- Reeds verschillende trajecten lopende, maar wat kunnen we nog extra doen?

Inleidend

- 3 informele thematische werksessies (december 2021 – januari 2022), onder begeleiding van externe experten:
    - BBC – Trifinance
    - Controlefunctie raad – Prof. Tom Verhelst (Ugent)
    - Statuut/Rol/Impact raadsleden – Jan Leroy (VVSG)

Sessie 1: BBC

Probleemstelling

- Beleidsrapporten onvoldoende leesbaar en bruikbaar
  - Financiële schema's te technisch en complex
  - Gewenste informatie niet makkelijk te vinden
  - Ongelijkheid in informatie tussen raad en CBS/administratie

- Spanningsveld tussen informatie op hoofdlijnen en vraag naar details

- Belangrijk om verbeteringen te realiseren voor 'zwakke gebruikers' zoals raadsleden

Voorstellen vanuit debatsessie

1. Eenvoudig leesbare en bruikbare beleidsrapporten
2. Beter evenwicht tussen detailinformatie en informatie op hoofdlijnen
3. Betere ondersteuning van raadsleden
4. Duidelijkere rapportering over investeringen en verbonden besturen

Sessie 2: controlefunctie van de gemeenteraad

Probleemstelling

- De gemeenteraad beschikt over een ruime controlerende taak
- In praktijk blijkt de uitoefening van deze controlerende rol echter niet altijd evident.
- Besproken topics:
  - De nood aan een cultuuromslag
  - De figuur van de gemeenteraadsvoorzitter
  - De samenstelling, rol en ondersteuning van de gemeenteraad

Voorstellen vanuit de debatsessie

- Verspreiden van goede praktijken met het oog op een verbetering van de controlerende werking van de gemeenteraad
  - Digitalisering administratieve processen
  - Beter structureren agenda
- Betere ondersteuning van de gemeenteraadsvoorzitter
  - Ondervoorzitter voor de grotere besturen
  - Presidium van fractieleiders die operationele zaken regelen
- Betere ondersteuning van de gemeenteraadsleden middels de lokale installatie van een griffie(functie)

Sessie 3: statuut/rol/impact van gemeenteraadsleden

Probleemstelling

- Discussie over de grootte van het college
- De raad moet meer wegen op de agenda van de gemeenteraad
- Heel wat thema's zijn van de gemeenteraad weggenomen
- Nood aan een sterke voorzitter
- Nood aan voldoende tijd, middelen en ondersteuning

Voorstellen vanuit de debatsessie

- Verklein het kwantitatieve gewicht van het college in de raad
  - Het aantal uitvoerend mandatarissen verminderen
  - Nog meer inzetten op fusies
- Laat de raad meer wegen op de agenda
  - Organiseer actualiteitsdebatten en themadebatten
  - Belangrijke thema's terug naar de gemeenteraad
  - Inzagerecht maximaal uitbreiden

Voorstellen vanuit de debatsessie

- Vergroot via de voorzitter de rol van de raad
  - Geen combinatie met een uitvoerend mandaat
  - Correct statuut
  - Voldoende omringd en ondersteund

- Verbeter het statuut van de raadsleden
  - Ander vergoedingsmechanisme?
  - Uniformiseren regelgeving politiek verlof

Discussiepunten

- Introductie van een raadsgriffier
- Vermindering aantal uitvoerende mandatarissen
- Verhoging vergoeding gemeenteraadsleden
- Een onafhankelijke voorzitter
- Initiatiefrecht tot samenroepen van en agenderen op gemeenteraadscommissies
- Uniformiseren regels politiek verlof
- Dualisme

Nu is het aan het parlement!